

Протокол №7
науково-технічної ради національного природного парку
«Тузловські лимани»

від 25.03.2016 р.

м. Одеса
ОНУ ім. І.І.Мечникова
12.00. ауд.82

Присутні:

- Голова науково-технічної ради:** **Русєв Іван Трифонович**, в.о. директора НПП «Тузловські лимани», доктор біологічних наук
- Заступник голови ради:** **Попова Олена Миколаївна**, провідний науковий співробітник НПП «Тузловські лимани», кандидат біологічних наук
- Заступник голови науково-технічної ради від наукового куратора ОНУ імені І.І.Мечникова:** **Заморов Веніамін Веніамінович**, декан біологічного факультету ОНУ ім. І. І. Мечникова, кандидат біологічних наук
- Секретар науково-технічної ради:** **Дубалат Світлана Сергіївна**, молодший науковий співробітник НПП «Тузловські лимани»
- Члени науково-технічної ради:** **Бизова Марина Борисівна**, завідувач сектором заповідної справи, біоресурсів та формування екомережі Департаменту екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації
- Бушуєв Сергій Генріхович**, директор ДП «Одеський Центр Південного науково-дослідного інституту морського рибного господарства та океанографії» (за дорученням Рижко В.Е.)
- Власенко Олена Михайлівна**, в.о. голови Татарбунарської районної екологічної громадської організації «Відродження».
- Ківганов Дмитро Анатолійович**, доцент кафедри зоології Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, кандидат біологічних наук.
- Коморін Віктор Миколайович**, директор Українського наукового центру екології Чорного моря, кандидат географічних наук

Корзюков Анатолій Іванович, експерт Українського товариства охорони птахів, кандидат біологічних наук.

Курочкин Сергій Леонідович, начальник науково-методичного відділу Одеського регіонального центру оцінювання якості освіти, кандидат біологічних наук.

Мазовська Світлана Володимирівна, провідний науковий співробітник Державного океанаріуму Міністерства оборони України, кандидат ветеринарних наук.

Рубель Олег Євгенійович, старший науковий співробітник Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, кандидат економічних наук.

Відсутні:

Александров Борис Георгійович, директор Інституту морської біології НАН України, доктор біологічних наук, член кореспондент НАН України

Білінський Олег Петрович, голова Татарбунарської районної державної адміністрації

Донкоглов Віктор Георгійович, голова Татарбунарської районної ради

Лосва Інеса Дмитрівна, завідувач кафедри екологічного права та контролю Одеського державного екологічного університету, доктор географічних наук.

Петрович Леся Зиновіївна, головний спеціаліст відділу розвитку природно-заповідного фонду Департаменту заповідної справи Міністерства екології та природних ресурсів України

Терещук Вадим Сергійович, заступник начальника Державної екологічної інспекції північно-західного регіону Чорного моря.

Порядок денний:

1. Схвалення Проекту організації території національного природного парку «Тузловські лимани», охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об'єктів.

Доповідач: директор УкрНЦЕМ, к.г.н. Коморін В.М.

2. Схвалення Проекту «Правил традиційного рибальства» в НПП «Тузловські лимани».

Доповідач: заст. директора, головний природознавець НПП «Тузловські лимани», Вихристюк І.М.

3. Затвердження плану заходів з наукової та науково-технічної діяльності національного природного парку «Тузловські лимани» на 2016 рік.

Доповідач: провідний науковий співробітник НПП «Тузловські лимани», к.б.н Попова О.М.

4. Про продовження роботи по Договору з ДП «Інагро» щодо завершення Проекту землеустрою по відведенню земельних ділянок та проекту землеустрою з організації та встановлення меж території національного природного парку.

Доповідач: заст. директора, головний природознавець НПП «Тузловські лимани», Вихристюк І.М.

5. Різне:

По першому питанню:

Слухали: **Коморін В.М.** директора Українського наукового центру екології моря, кандидата географічних наук, який розповів про закінчення роботи над Проектом організації території національного природного парку «Тузловські лимани», охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об'єктів.

Питання: **Заморов В.В.** Чим обґрунтована така, досить велика, зона суворо заповідної території? Ситуація така, що в цій зоні нічого робити не можна, я так розумію. За свою професійну діяльність я, більше чверть століття, займаюся іхтіологією, промисловою іхтіологією. Я вважаю, що виключати таку велику територію, де можна ловити рибу - неправильно.

Відповідь: **Коморін В.М.** Ви не зовсім праві. Рибу в цих водоймах ловити можна, в спеціально відведених для цього місцях.

Питання: **Заморов В.В.** Коли почав тільки організовуватися національний парк, то університет ім. І.І. Мечникова теж в цьому брав участь. Ми теж подавали своє зонування, і там було воно дещо інше. Розумно, де птахи, де рослини, верхів'я - були в суворій охороні. А ось ця частина, де середина лиману Алібей, там дозволяли ловити рибу, займатися господарською діяльністю. Тому це було розумно.

Щось змінилося - напевно, якісь зміни відбулися. Це ось зараз потрібно спокійно обговорити. Я так розумію, що за новим зонуванням в лимані Малий Сасик і лимані Джантшейский можна ловити. Це теж дуже важливі

водойми, де раніше була зона під охороною. Я думаю, ми прийдемо до якогось спільного рішення, де будуть враховані як природоохоронні необхідні заходи, так і бажання місцевих громад.

Відповідь: Коморін В.М. Ви абсолютно праві, раніше було кілька ядер. Перше ядро - це коса, з 9 по 24 км, і ядра пров'язані до кіс у верхів'ях лиманів. На той момент, коли створювався парк, по середині лиману Алібей ми пропонували зону регульованої рекреації.

У нас була досить довга суперечка з І.Т. Русєвим. Ми говорили про те, що, може, має сенс залишити той, перший, варіант зонування. Але в даному випадку адміністрація парку турбується про те, що не вдасться поставити режим охорони настільки жорстко, щоб можна було розрізнити, де у нас заповідна зона, де зона регульованої рекреації. Адже зона регульованої рекреації, за винятком деяких моментів, по суті, схожа на заповідну зону. Там допускаються туристи, за погодженням парку, звичайно там будуть допускатися місцеві жителі, але за певними правилами. В кожній зоні прописується її режим використання, вона не скрізь однакова. Наприклад, птах прилітає сюди в певний сезон, тому саме в цей сезон заборонено туди доступ, як туристів, так і місцевого населення, але як тільки птах відлітає - доступ буде дозволений.

На сьогоднішній день лиман Алібей є тією самою екосистемою, завдяки якій існує весь цей комплекс.

Тому пропонуємо такий варіант зонування, але ще раз повторюся - на сьогоднішній день, тільки лише після узгодження з громадами, ми можемо приступити до реальної роботи з цим функціональним зонуванням.

Та зустріч, яка відбулася тиждень тому, вона складалася з двох частин: з головами сілрад і з представниками громадськості. І коли ми показали їм наше зонування, то до цієї частини у них не з'явилося ніяких претензій. Інші претензії були, але ми їх врахували при зонуванні. Якщо б хоч якась пропозиція надійшла, то ми її, звичайно, розглянули б.

Бути проти всього - цього не достатньо, це не конструктивно. Інша справа, якщо щось не подобається - висловити і обговорити.

Питання: Бизова М.Б. Я хочу підтримати розробників «Проекту організації» в тому плані, що була проведена величезна робота. Але хочу звернути увагу, що в положенні по розробці передбачається, що функціонування повинно, перш за все, бути обгрунтовано. Це не тільки дослідження біологічного роду (дослідження червонокнижних видів птахів і риби, і т.д.), наукове обгрунтування має бути ще з точки зору теорії управління і адміністрування. В даному випадку, ось це питання соціального характеру, яке виникло з приводу того, що не враховані чийсь зауваження, ми повинні дуже ґрунтовно опрацювати.

Відповідь: Коморін В.М. Нема поняття «не враховані чийсь зауваження». Зауваження нам, які ми ще не врахували, на жаль, не надходили. Я прошу дати нам ці зауваження. Я просив вже кілька місяців про це.

Питання: Бизова М.Б. Ви маєте рацію, всі зауваження повинні бути в офіційній формі, а не у вигляді протесту. Якщо зараз ми заслухаємо думку жителів і представника місцевої влади, а ви праві щодо того, що повинні бути конкретні пропозиції у вигляді нанесення на карту, виходячи з закону про природно-заповідний фонд, то лише в такому випадку ці пропозиції будуть розглянуті. У будь-якому випадку ми повинні включити момент про те, що ми це функціональне зонування повинні доопрацювати. Ми зараз розглядаємо, знову виниклі питання і ви повинні це доопрацювати згодом.

Питання: Русев І.Т. Які питання виникли конкретно?

Питання: Бизова М.Б. Зараз питання виникло соціального характеру.

Чорна Т.Г.: До вас надходили якісь документи про те, що виникли якісь перешкоди?

Вихристюк І.М. За три місяці ви, як Департамент екології, конкретно на папері прислали нам варіант правильного зонування? Якщо ви вповноважені, звичайно, це робити. Як член НТР. Говорити зараз про все і ні про щось конкретно - це кожен вміє.

Бизова М.Б. Департамент екології отримувал рішення сільських рад, про те, що вони проти того зонування, яке ви пропонуєте.

Зараз стає питання про те, яким чином був би цей конфлікт вирішений. На даний час чи є які-небудь рішення райадміністрації, чи якихось сільських рад про те, що проблема вирішена?

Відповідь: Коморін В.М., Ваша точка зору зрозуміла. Ми повинні враховувати усі соціальні питання. Звичайно, розглядалися спеціальні економічні питання, тому що питання пов'язані з дорогами, а точніше, з їх відсутністю – це також важливі питання, які потрібно піднімати і вирішувати. Це одне із тих питань, які також є в «Проекті організації». Тобто всі питання соціального характеру описуються.

Питання: Попова О.М. Скажіть будь-ласка, коли все це повинно було бути закінчено?

Відповідь: Коморін В.М. Це повинно було бути закінчено до 31.03.2016 року. Від самого початку, це повинно було бути закінчено до кінця 2013 року, потім було продовжено до наступного року, потім ще на півроку. Всі ці переноси кінця роботи були по двом причинам: часта зміна керівників парку та відсутність у Мінприроди грошей.

Питання: Дроботенко П.Ф. Усі сільські ради сказали, що не довіряють діяльності парку. Коли створювався цей парк, хтось запитав у жителів, які там живуть? Ніхто не спитав, самі його створили.

Коморін В.М. Ви не підтримуєте парк в цілому не залежно від його зонування? Тобто, якщо всюди буде господарська зона, то ви також не будете згодні?

Дроботенко П.Ф. Якщо всюди буде господарська зона, то, можливо, і підтримаємо. Але як воно зараз є – ми не підтримуємо.

Коморін В.М. А чому, можете прокоментувати, чому не підтримуєте?

Дроботенко П.Ф. Тому що весь лиман Алібей, де можна було ловити рибу, буде закритий.

Русєв І.Т. Де ви були раніше? В якому місті ви ловили рибу ?

Дроботенко П.Ф. В лимані Алібей.

Русєв І.Т. Де саме в лимані Алібей? По карті видно, що в лимані Алібей є місця, в яких є можливість ловити рибу, також в лимані Хаджидер.

Дроботенко П.Ф. Знаєте, що там можливо буде зловити? Тільки воші, більш нічого.

Дицан Д. Я власне був в кабінеті у директора і показував, яке саме має бути зонування, щоб проблем не було між парком і рибакими. Нас не послушали і приїхали сюди для того, щоб з вами вирішити усі питання. А тепер послушайте, що я говорю...

Вихристюк І.М. Справа в тому, що люди, які тут сидять, із них тільки два зареєстровано. Я хотіла б поцікавитись, кого ви представляєте і де підписи людей, які вас уповноважили взагалі щось говорити? Яким чином ви тут, якщо науково-технічна рада - закрыта рада? Адже науково-технічна рада - це прозоре і відкрите засідання за умов виявлення всіх присутніх.

Впродовж 3 місяців у нас було 15 зустрічей, що стосується с. Тузли, то там було 2 зустрічі: конкретно з громадою взагалі, з місцевим населенням і вдруге ми збиралися з рибалками. Ми зверталися неодноразово до голів сільських рад як представників місцевих громад, щоб вони в письмовому вигляді подали пропозиції. Перша пропозиція була від представника Базар'янської сільської ради – ми врахували, щодо зони регульованої рекреації...

Питання: Корзюков А.І. Чи вивчалось питання про кількість загиблих птахів в сітках рибаків, в тому числі з кільцями зарубіжних держав? Тому що ми, збираючи загиблих птахів і кільця з цих загиблих птахів, доповідаємо, як саме загинули ці птахи. А доповідаємо в Європейський Союз, в центр кільцювання птахів. У мене є сотні кілець з цих водойм.

Відповідь: Коморін В.М. Так, це питання вивчалось. Тому я й кажу, що для парку не приємними деякі види лову. Територія національного парку «Тузловські лимани» практично співпадає з територією, яка є водно-болотними угіддями міжнародного значення відповідно Рамсарської конвенції. Вона увійшла в міжнародний перелік ВБУ. На сьогоднішній час ведеться робота з уточнення як меж даної території, так і її назви.

Питання: Стойловський В.П. Хто розробляв цю частину, пов'язану з зонуванням територій? Може, було б доречніше їх сюди запросити, щоб вони нам розповіли про цей проект?

Відповідь: Коморін В.М. Розділ по зонуванню опрацьовували я і Третяк І.П. Використовувались матеріали всіх вчених не тільки нашого інституту, а й вчених практично всієї України, серед яких і відомі зоологи, і ботаніки, орнітологи і т.д. Тобто враховані дані тих людей, які все своє життя займаються цим об'єктом.

Питання: Шавров І.І. По-перше, які сільські ради не представили свої пропозиції по зонуванню, а які представили, і чи було воно враховано в проєкті? По-друге, в якому стані зараз документація землеустрою в національному природному парку?

Відповідь: Русєв І.Т. Представили свої пропозиції по зонуванню с. Жовтий Яр і с. Базар'янка. Це конструктивні пропозиції, які були враховані. Також були враховані пропозиції с. Весела Балка, яка належить Тузловській громаді. Щодо с. Приморське, там раніше була зона регульованої рекреації, ми заслухали їх, і тепер там господарська зона, біля с. Кочковате була заповідна зона, тепер - господарська зона. Хто категорично проти, на сьогоднішній день, дуже тяжко говорити. Тому що частина природокористувачів говорить що згодна, особливо ті рибачки, які хочуть заслухати парк, котрі готові працювати прозоро, на умовах прийняття «Традиційного рибальства».

Хто категорично проти я можу сказати умовно, - це с. Тузли, які прийняли рішення, що вони проти зонування, також Рибальська сільська рада, Дивізійська сільська рада.

Що стосується документації землеустрою, за 5 років існування парку, було витрачено біля 2 млн. державних коштів. За 5 років минула адміністрація не змогла вирішити це питання з різних причин. Проект організації території три роки робиться. Потрачено майже 1 млн. грн., і ми на сьогодні ніяк не можемо його завершити. Ми повинні поставити точку. Без цього Проекту організації території і без Проекту землеустрою парку дуже важко працювати. За три місяці ми зробили дуже багато, ми проїздили всі села, зустрілись з громадами, з природокористувачами. Так, були крики, були погрози, але саме головне що ми почули – місцеві жителі і природокористувачі, які багато років, ще до парку, були під ковпаком усяких мафіозних структур, нас підтримують. І заради них ми працюємо, щоб в першу чергу вони отримали доступ до природних ресурсів. Той, хто має свій бізнес – також отримує доступ, але вони не мають право диктувати місцевим жителям, як жити.

І сьогодні тут присутні рибалки, основна маса, ті люди, які люблять інтереси браконьєрів і тих, хто не дотримується законів.

Коморін В.М. Кінцеве зонування, а це всього одна із частин Проекту організації території, вступить в силу тільки тоді, коли його затвердить Міністерство екології і природних ресурсів. Це дуже не проста процедура, і у Міністерства також будуть свої зауваження.

Я пропоную, щодо прийняття пропозицій від місцевого населення, то продовжити приймати усі пропозиції, але на цьому не зупинятись, і існуючий зараз Проект організації території передавати далі в Міністерство, нехай вони його вже розглядають. Може це виділити якось окремо, що функціональне зонування буде ще допрацьовано з місцевим населенням. Але Проект віддати, щоб він уже запрацював, адже ще Міністерство буде узгоджувати цей Проект ще півроку приблизно.

Питання: Курочкін С.Л. Природні рибні ресурси в цьому регіоні кому належать? Державі. Є законодавчі нормативні документи, які регламентують, як ці природні ресурси контролюються і використовуються. Вони описані в Проекті?

Відповідь: Русев І.Т. Так, звичайно, описані.

Курочкін С.Л. Якщо держава відповідає за ці ресурси, то вона ж конкретно і надає їх.

Відповідь: Коморін В.М. На сьогоднішній день керівництво парку розробило три напрямки користування рибними ресурсами: це любительський вилов, традиційний вилов і промисловий вилов риби. Наприклад, традиційний вилов риби – це поняття, яке парк, на сьогоднішній день, вводить в Україні, вперше. В законодавстві чіткого формулювання, що це таке, немає, і воно буде працювати тільки в тому випадку, якщо буде включене в Положення про парк, яке затверджується на рівні Мінприроди. Але тільки тоді можна буде розглядати це на місцевому рівні.

Питання: Вихристюк І.М. Ви не відповіли на питання. Кому належать рибні ресурси і хто відповідає за їх регулювання, відтворення?

Питання: Курочкін С.Л. І чи прописано це в Положенні про парк?

Відповідь: Русев І.Т. Звичайно, відповідає парк.

Виступили: Вихристюк І.М. Хочу не погодитись і запропонувати, щоб зараз ми погодили цей Проект і дійсно усі матеріали щоб були вже направлені до Мінприроди, тому що це буде безкінечний процес. Сьогодні наголошували, що дата завершення цього Проекту, за який держава заплатила гроші інституту УкрНЦЕМ, була на 31 грудня 2013 року. Зараз вже 2016 рік. Всі ці затримки проводяться навмисно, саботується попередніми керівниками парку спільно, я так думаю, з представниками інституту, якщо вони так надовго затягнули цей процес. 24 грудня 2015 року було попереднє обговорення цього питання. За три місяці було достатньо часу, але, нажаль, представники інституту були у Татарбунарською районі один раз, у той же час представники парку провели 15 зустрічей. Всі письмові пропозиції враховані. Жодної письмової пропозиції від осіб, які тут сидять і начеб-то когось представляють, не було. Тому пропоную погодити відкоригований згідно рішення №5 від 24.12.2015 р. “Проект організації території національного природного парку «Тузовські лимани», охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об’єктів”. Наголошую, що в межах національного парку є не тільки рибні ресурси, а ми чомусь наголошуємо тільки на тому, що там є тільки риба. Там також є такі традиційні користувачі, які займаються сінокосінням, випасанням худоби, це очерет, і самим головним і прибутковим бізнесом для місцевих мешканців буде рекреація і туризм. На даний момент розроблено 13 туристичних маршрутів, два з них мають в цьому році вже запрацювати. Але без Проекту організації території нам зробити це буде дуже важко.

В національному природному парку я ще відповідаю за сферу охорони і тому, враховуючи надзвичайно обмежені ресурси, які надає держава для

охорони, у нас має бути цілісний комплекс, який дасть можливість провадити ефективну діяльність парку.

Попова О.М. Я погоджуюсь з пропозицією Ірини Михайлівни щодо того, що потрібно ставити точку. Неможливо стільки затягувати і не знати, коли це все закінчиться. Парк не може повноцінно працювати у зв'язку з тим, що немає зонування. А зонування у нас вимагають при прийнятті багатьох рішень. Якщо ви пам'ятаєте, НТР затверджувало ліміти на очерет, так нам в цьому було відмовлено Департаментом екології обласної адміністрації у зв'язку з тим, що у нас немає зонування. В результаті парк втратив хоч якісь фінанси, втратили свій прибуток і підприємці, які працювали на цих ділянках до цього, тому що не змогли працювати в цьому році. Очерет втрачає свою придатність для заготівлі, в наступному році їм нема сенсу працювати, тому що він має бути викошений щорічно. Якщо так і надалі буде продовжуватись, то люди не зможуть працювати і в кінці цього року.

Я наголошую, що потрібно завершити це питання.

Також ми обговорювали питання, що інститут УкрНЦЕМ повинен направити нам ці документи для ознайомлення. Але цього не трапилось. Тому я пропоную, рішенням НТР, дати неділю, і відкоригований варіант направити в Міністерство.

Заморов В.В. Колега з інституту УкрНЦЕМ сказав дуже хорошу думку, що потрібно направляти Проект в Міністерство, але й уточнити це зонування також необхідно. Щоб врахувати думку і рибаків, і місцевого населення. Також пропоную працювати з ДП «Одеський Центр Південного науково-дослідного інституту морського рибного господарства та океанографії», який відповідає за рибаків. А щодо того, що рибні ресурси належать державі – це так, і всі закони, як ловити і що робити, уже давно розписані державою. Тому рибакам потрібно звернутися до «Одеського Центру Південного науково-дослідного інституту морського рибного господарства та океанографії» та вирішувати всі свої питання і пропозиції через них.

Русєв І.Т. На першому засіданні 24 грудня 2015 року, «Одеський Центр Південного науково-дослідного інституту морського рибного господарства та океанографії» брав участь в тому обговоренні цього питання і проголосував за той самий строгий варіант зонування. Сьогодні ми зменшили масштаби заповідної зони і зони регульованої рекреації.

Наголошую, парк не може працювати без цього головного документу. З іншої сторони, УкрНЦЕМ отримав уже всі гроші і повинен віддати Проект. Ми повинні його підписати. Якщо є помилки, як запропонувала Попова О.М., створюємо комісію, яка зробить редакційну частину. Якщо ми зараз не погодимо цей проект, то вчорашня зустріч з Туроператорами відмінюється. Ми не зможемо розробити ці маршрути, якщо не матимемо цього документу. Ми блокуємо усю роботу, блокуємо розвиток рекреації. Якщо така мала група людей може керувати, що робити, а що ні, то я не розумію, навіщо потрібна науково-технічна рада і парк взагалі!

Бизова М.Б. Оскільки цей документ дуже важливий, то вам потрібно запросити ще, якщо не сільську раду то представника з Райадміністрації, для того щоб вони були ознайомленні з документом.

Русєв І.Т. Кого конкретно включати? Білинського О.П.? Він вже не голова Райадміністрації.

Бизова М.Б. В будь-якому випадку є виконуючий обов'язки голови.

Вихристюк І.М. В Татарбунарському районі такого немає.

Питання: Бизова М.Б. В будь-якому випадку повинно бути добровільна згода представника влади з тим документом, який розробляється. Вами опрацьовані всі розділи по Проекту організації території, згідно Положенню?

Відповідь: Коморін В.М. Так, звичайно.

Бизова М.Б. Виходячи з цього, я пропоную переформулювати той Проект, який в порядку денному, щоб звучало так: ПОГОДИТИ або направити на міністерство Проект організації території, за виключенням функціонального зонування.

Виступив: Корзюков А.І. Документи на ці лимани знаходяться в Швейцарії, виготовив їх Одеський університет імені Мечникова. У 1996 році Україна стала незалежною и знов, як незалежна країна підписала на всі ці водойми Рамсарську конвенцію. Тому за головне потрібно брати Міжнародну конвенцію. Якщо ми не будемо підкорюватись міжнародним законам і ООН, то ми - не незалежна держава.

Голосували:

1 варіант (пропозиція НПП «Тузловські лимани»). **ПОГОДИТИ** відкоригований згідно рішення №5 від 24.12.2015 р. Проект організації території національного природного парку «Тузловські лимани», охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об'єктів.

За - 9

Проти – 0

Утримались – 4

2 варіант (пропозиція Бизової М.Б.). **ПОГОДИТИ** відкоригований згідно рішення №5 від 24.12.2015 р. Проект організації території національного природного парку «Тузловські лимани», охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об'єктів за виключенням зонування.

За – 4

Проти – 9

Утримався – 0

По другому питанню:

Слухали: Вихристюк І.М., заст. директора, головного природознавця НПП «Тузловські лимани», яка розповіла про Правила традиційного рибальства в НПП «Тузловські лимани».

Питання: Рижко В.Є. Наскільки це буде гармоніювати з чинним законодавством? Тому що ваш традиційний рибалка, вийшовши на водойму з вентиляем і з сіткою, яка буде не обіркована в установленому законодавством порядку, стане браконьєром.

Відповідь: Вихристюк І.М. Вони будуть обірковані, все буде зрозуміло і прозоро. Всі сітки, всі ятері будуть обмірковані, будуть встановлені місця, тобто ці речі дуже легко перевіряються. В наших інспекторів буде повністю інформація, наші інспектори будуть мати постійний контакт з представником, тобто головою цього товариства, і вони щороку подають нам перелік осіб з повною інформацією. Ті особи будуть отримувати перепустки від національного природного парку. В кожного буде перепустка, її легко буде перепроверити, а засоби лову будуть обірковані. Так що тут нічого нового ми не придумаємо. Що стосується законодавства, хочу сказати, що закони в будь-якій державі пишуться людьми і для людей. У нас занадто багато репресивних органів і заборон. Нажаль, під ці репресії і заборони потрапляють найбільш не захищені верстви населення. Тому ми зараз не виходимо на законодавчий рівень, ми робимо експеримент в межах Одеської області, і результатів цього експерименту зараз очікують, повірте, в багатьох інших областях.

Питання: Рижко В.Є. Закінчиться тим, що ваші люди всі, з вашими бірками, які не в установленому законодавстві зразку, будуть покарані, і вони потраплять в прокуратуру під слідство і в суд. Наскільки ви їх зможете захистити від рибінспекції, прикордонників, міліції?

Відповідь: Вихристюк І.М. Я вам ще раз пояснюю: в межах НПП вище названі Вами структури можуть взагалі з'являтися тільки в погоджений термін і тільки з представником НПП.

Відповідь: Русев І.Т. У нас зараз взаємодія з усіма службами.

Питання: Рижко В.Є. Вийжджає оперзагін, і спокійно опергрупа проводить обшук.

Відповідь: Русев І.Т. Сьогодні так, сьогодні вони будуть браконьєрами, але як тільки ми приймаємо Правила і міняємо положення, і в проекті організації території це написано, то це стає нормою, і всі будуть про це знати.

Питання: Рижко В.Є. Так. Але немає юридичної норми про те, що вони потрапляють в аматорський лов, який передбачений законодавством ...

Відповідь: Вихристюк І.М. Чому або? Для того щоб змінювати законодавство, нажаль, у нас багато хаосу як раз в правовій сфері. Чому? Тому що, вибачте, є лобісти в Верховний Раді, і вони приймають сьогодні і зараз. Будь-який закон має бути підтверджений, і будь-яка норма в законодавстві має бути підтверджена самим життям, тому ми і робимо зараз

пілотний проект на 2 -3 роки, і в результаті ми потім даємо повний розклад, що з цього вийшло. Тільки вже після цього можна виходити на законодавчий (державний) рівень. Не можна приймати на рівні Верховної Ради не апробовані практикою якісь речі, а це є практика. Що стосується тих структур, які ви назвали, там проблеми не має, вони взагалі в межах НПП можуть з'являтися, виключно поінформувавши представників парку, і тільки після того, як буде представник НПП з ними. У нас з ними угода.

Варигін О. Ось ви показали картинки і не назвали основні види риб. Можете назвати? А друге питання, чому в парку немає іхтіолога і гідробіолога?

Відповідь: Русев І.Т. Ми зараз будемо обговорювати план наукових досліджень, там є формулювання, пов'язані з ПівденНПРО, з іншими структурами, але власного гідробіолога і іхтіолога в парку немає, тому що ми не оголосили конкурс. Я не впевнений на 100%, що з'явиться гідробіолог і прийде до нас в Татарбунари жити і працювати. Але ми хотіли таку людину знайти, тим більше що закон про наукову і науково-технічну діяльність досить гнучкий і там можна вченим дуже гнучко працювати. Якщо хтось погодиться, ми його із задоволенням приймемо.

Варигін О. Можна повернутись до першого питання?

Відповідь: Вихристюк І.М. Всім відома кефаль, камбала глоса, бичок і, подивіться будь-ласка, це як раз теж проблема №1, креветка, яку теж виловлюють. Та на даний час її не виловлюють.

Відповідь: Русев І.Т. Зараз її бояться ловити. Ми навели трохи порядок, і всі чекають рішення науково-технічної ради. Або ми приймаємо і легалізуємо, або ми не приймаємо, і вони тоді роблять соціальний вибух. Вони тоді будуть браконьєрити, а ми будемо їх ловити і буде дуже велика проблема.

Я відволікуся. Нещодавно наша служба охорони природи зробила рейд і витягнула дуже великі красиві вентері, привезла їх в парк. За цим буквально через день приїхали молоді жінки і кажуть, що це вентері їхніх чоловіків, щоб ми віддали їм. На початку, звернулися в службу охорони. Служба охорони відвела їх до мене. Вони прийшли до нас і кажуть, що вони дружини цих чоловіків, чий вентері витягнула наша служба охорони, просили віддати їм ці вентері. Пропонували гроші за те, щоб забрати. Але ми, звичайно, не віддали.

Зараз ми навели шорох, всюди всі бояться ставити свої вентері. Якщо ми зараз не приймемо це рішення, то буде катастрофа. Я як в.о директора буду жорстко з цим боротися, зі своєю командою, і якщо ми не легалізуємо це, то буде проблема для всіх, в тому числі і для промислової риболовлі. Переконаю вас прошу уважно поставитися до цього. Те, що законом це не прописано - зрозуміло, але ніколи жоден закон не пишеться без практики, якщо не покликаний для того, щоб люди не могли користуватися ним.

Питання: Курочкин С.Л. І це буде прописано в проекті, вони дійдуть до Міністерства? Якщо міністерство їх затвердить, а воно є представник

держави щодо використання природних ресурсів, то вони потрапляють під законний акт. У нас в країні дуже багато питань вирішуються на рівні підзаконних актів, і ніхто не може з ними боротися. Але якщо це буде підзаконний акт, то він вже буде мати юридичну силу.

Відповідь: Русєв І.Т. Ми зараз не можемо гарантувати і покладатися на те, хто буде затверджувати. Вони можуть саботувати, не приймати, можуть бути різні хитрощі, але наше завдання парку і членів ради - прийняти рішення. Якщо дійсно це логічно і обґрунтовано, і це диктується життям, ми повинні це розуміти. Якщо ви вважаєте інакше, говоріть.

Попова О.М. Я просто хочу сказати що ніхто не проти, а просто кажуть про побоювання, що потрібно себе якимось законодавчо забезпечити, щоб точно бути впевненим в тому, що наш експеримент не спричинить за собою покарання для рибалок.

Питання: Бизова М.Б. Хотіла уточнити 2 моменти. Я підтримую колег. Так як це наукова розробка парку, вона дійсно має право на життя наукової розробки, але ввести це правило в дію можна тільки після певних нормативних документів, тільки після визначених тверджень.

Зараз постало питання про моменти, які стосуються видачі дозвільних документів парку (бирок і т.д.), вони ніде не прописані державою. Що я пропоную, в наукову розробку направити фото та отримати висновок, тому що перша ж перевірка виявить існуючі порушення законодавства і призведе до якихось наслідків, з цього потрібно направити все це в законодавчі органи, щоб вони дали свій висновок.

Русєв І.Т. Я хочу вам питання задати. От минулого року обласна рада приймала рішення з приводу грибів і ягід. Обласна рада приймала рішення збільшити там, зменшити ... Вона може прийняти таке рішення. Ми з заст. обласної ради Дімчогло Юрієм обговорювали це питання, і ми домовилися, що направляємо рішення їм, а вони, через обласну раду спробують затвердити ці правила як пілотний проект. Потім направимо це Саакашвілі, і там є люди, які чекають цього рішення. Якщо ви думаєте, що це теорія чи наука - ви не праві, це не тільки наукові дослідження - це життя.

Вихристюк І.М. Навпаки, Департамент екології мав би цим питанням займатися, це проблема майже всіх природоохоронних установ. Ваші пропозиції де?

Відповідь: Бизова М.Б. Якщо це питання буде прийнято в облраді і пройде узгодження, тоді дійсно можна прийняти.

Русєв І.Т. Так допоможіть нам прийняти це рішення.

Бизова М.Б. Ви направьте в Департамент екології.

Русєв І.Т. Ми направимо в Департамент, коли вже буде рішення. Якщо не буде прийняте рішення, ми не можемо направляти зараз.

Бизова М.Б. Ми можемо прийняти рішення направити.

Русєв І.Т. Тобто ми самоусуваємось? Просто приймаємо рішення направити? Ми ж повинні висказатись, як члени НТР.

Бизова М.Б. У мене є ряд зауважень, котрі я оголосила. Потрібно отримати чітку відповідність документа, проробленого вами.

Русєв І.Т. Працюватимуть юристи облради. Ми науково технічна рада, ми не юристи. Якщо це доцільно, ми повинні підтримувати. Давайте ще висловлюватися.

Питання: Корзюков А.І. Чи існують подібні традиції в Дунайському біосферному заповіднику?

Відповідь: Русєв І.Т. Існують, тільки у Румунській частині. Там, як нам повідомили, дозволено виловлювати тільки 3 кг. Ще там є Примарія (аналог нашої сільради), яка вирішує ці питання, там дуже суворий контроль.

Відповідь: Курочкин С.Л. Тут, я думаю, в першу чергу потрібно зробити акцент на їх знаряддя лову і його опис. У Росії є така ж ситуація, там є рибколгоспи, і там вони ввели традиційне рибальство. Чи можемо ми конкретно домовитись в цій постанові облради використовувати цим традиційним рибалкам, ось саме ці знаряддя лову.

Відповідь: Русєв І.Т. Так, там же прописано в правилах. Що ловити рибу можна буде вентером і сітками.

Коморін В.М. Проект організації території повинен відповідати чинному законодавству України. Нажаль, у нас немає поняття традиційний вид рибальства, тому, тільки якщо внести цей вид діяльності в положення про парк, тільки тоді ми можемо внести це в проект організації території, де буде сказано, в яких зонах можна ловити, а в яких - ні. Тому це питання ще потребує опрацювання.

Русєв І.Т. Якщо ви робили проект організації території та зробили розділ про Мисливство, яке законом заборонено. То це нормально?

Коморін В.М. Перше слово цього розділу написано «Мисливство заборонено» таким-то наказом. І це зроблено по старій методичці.

Русєв І.Т. Мисливство заборонено вже давно. Навіщо тоді його розписувати? Мисливство - це розвага, а це життєва необхідність – ловити рибу і виживати. Чи бачили ви цих простих хлопчиків і старих людей? У котрих, може, останнє, що вони можуть зробити - це поставити ятер.

Коморін В.М. Місця, де вони сьогодні можуть поставити ятері – це господарські зони.

Вихристюк І.М. Ми врахували всі ці зони.

Коморін В.М. Існує промисловий лов. Є зареєстровані підприємства, які включають ен-ну кількість співробітників, ось давайте цим механізмом спробуємо поки скористатися.

Русєв І.Т. Я ж вам кажу, стара людина зможе заплатити такі гроші? Якщо він повинен йти на причал, взвішувати рибу, кому це вигідно? Йому не потрібно ловити великий об'єм.

Вихристюк І.М. Ви зараз працюєте на монополістів. У вас зараз є чіткі лобісткі висказування. Вам були направлені вже давно «Правила традиційного рибальства», а ви це ігноруете. Ви навіть не прочитали їх, і зараз ви говорите такі речі, які давно там прописані. Але коли над цим рік

працюєш, опитуєш і опробовуєш, і коли приходиш до такого варіанту, і ми це будемо піднімати на рівні області зараз, будемо проводити як пілотний проект, для того, щоб таким чином мінімізувати ті конфлікти, які зараз існують. Зараз ви нас затримуєте, як і з проектом організації території, так і з цим питанням.

Коморін В.М. Я пропоную на голосування все-таки ставити внесення змін до положення про національний природний парк. Щоб адміністрація парку підготувала всі документи і подала до Мінприроди для цього. Отримати від відповідних агенств (рибного агенства, Мінприроди і т.д.) висновки щодо цих документів.

Попова О.М. Скажіть, будь-ласка, в Проекті організації території ви можете написати, що, припустимо, доцільно провести адміністрації парку такі заходи з приводу цього питання? Чи ви не маєте на це право?

Коморін В.М. Ми напишемо, що в роботу адміністрації парку включена розробка таких-то положень, і ведеться робота над тим, щоб законно обґрунтувати введення цих правил.

Попова О.М. Ви повинні написати, що це є доцільно!

Коморін В.М. В проекті багато прописано про розвиток парку, там велика маса прописано всього, що доцільно.

Вихристюк І.М. Я хочу сказати, чим це закінчиться в цьому році, так як воно закінчилось в минулому і позаминулому році. В минулому році це закінчилось тим, що вже дійшли до Саакашвілі. Усі рибалки кричали. Було якесь непорозуміння, тому що немає права у органів Держохорони надавати талони на ліміти. Дозвіл рибалити не могли отримати. І вже почався сезон кефалі. Рибалки знову почали кричати, і дійшло до того, що Саакашвілі сказав дати їм можливість рибалити. Поприїжджали всі, хто міг, було жорстке винищення риби. Парк самоусунувся, і самі працівники парку ловили там рибу. Тому в цьому році, якщо ми не запровадимо традиційні ось такі норми – буде те саме. Ось ці люди, які зараз тут присутні, навіть не розуміють, що парк немає відношення до того, що вони зараз не можуть ловити рибу. Вони навіть не почитали закон, в якому все вже написано, що там є промислове рибальство, яке буде дозволяти їм працювати. Зараз ми говоримо про самі незахищені верстви населення, яких дуже мало. Ми були в кожному селі і підтримка якраз уся із сел.

Антов Т. Якщо це все робиться для простого населення, чому ми не можемо проголосувати? Давайте щось робити, а не тільки говорити.

Рижко В.Є. Ви зрозумійте, що ми можемо тут усі проголосувати, але поки не зміниться закон, нічого не буде.

Антов Т. Давайте складати комісії, буду і я брати участь, буду і я виїжджати, і прикордонників залучимо, міліцію.

Попова О.М. Ми потрапили в ножиці. Ми всі працюємо по законодавству, тобто що в законі написано, то нам і дозволяється. І в першу чергу на це дивляться ті, хто стоять на варті закону. Інші люди бачать, що дуже важливі моменти в цьому законі не прописані, і намагаються якимось

чином цей закон змінити. Зараз перший етап опрацьований, таким же чином можна ввести якісь зміни і в закон. Це довга процедура, це ми усі знаємо. На протязі року зроблена чимала робота. Я читала, і там усе чітко прописано. Я пропоную прийняти ці правила, в тій редакції, яка запропонована, тобто погодити і проводити подальшу роботу, щодо врахування цих пропозицій у чинному законодавстві. Звертаємось в Облраду, до Міністерства, пишемо в Департамент. Уже слід робити якісь дії. Але ці дії ми не зможемо здійснити, якщо зараз не погодити цей документ. Після погодження документу нами робота продовжується, і всі, хто зацікавлений, зможуть допомогти нам в цьому плані.

Курочкин С.Л. У мене пропозиція зробити це на 2-3 роки, як наукове дослідження. На науковий вилов можна отримати дозвіл для використання визначених знарядь лову і залучити для цього місцеве населення, яке буде писати звіти і надавати їх до парку.

Русев І.Т. Наукове дослідження - це виловити для того, щоб досліджувати, а вони хочуть їсти. Це ж різні речі. У нас в кожній громаді буде представник, котрий буде працювати по науковим методикам, де вони будуть писати, скільки кожного дня вони піймали риби. Але кожному давати можливість бути в науковому дослідженні, це вже не серйозно!

Корзюков А.І. Ми зараз повинні погодитись з пропозицією Олени Миколаївни, щоб почати. Якщо ми не почнемо, то воно буде похоронено.

Рубель О. Є наукова частина, є практична, а є - політична частина рішення. В принципі я підтримую ідею звернутися в Облраду щодо пілотного проекту в цьому питанні. З нашої сторони вже є погодження з рядом депутатів, котрі можуть таке рішення особисто підтримати.

Заморов В.В. У мене є дві пропозиції. Дійсно, це дуже цікава пропозиція – введення традиційного рибальства. Таке в Європі уже давно є. Але для мене звучить не переконливо, що тому рибалці, якому дозволять рибалити в парку по традиційному рибальству, із місцевими бірками, не по правилам рибного господарства, то він не буде платити штраф. Якщо, наприклад, ви не встигли прослідкувати за якоюсь опергрупою, а вона приїхала, і - дії рибалки не відповідають законодавству, його штрафують. Штрафи дуже великі. Ми можемо з вами говорити, ображатись на науку, але в кінці платити цей штраф буде не парк, а та людина, яку затримали.

Перша пропозиція, якщо ми бачимо, що парк зможе забезпечити рибаків традиційного вилову, то добре, а якщо ні, то ми, науково-технічна рада, будемо самі платити цей штраф за них.

Русев І.Т. Якщо НТР говорить, що ми - кінечна інстанція, і завтра рибак виходить і ловить рибу, то я згоден платити штраф. Але ж ми зараз не про це говоримо. Ми говоримо про перший етап. Щоб він пішов далі в життя, щоб Облрада розглянула і адміністрація, і Міністерство екології.

Заморов В.В. Тобто ми його погоджуємо і подаємо в інші законодавчі структури для того, щоб його рзглянули, але завтра ще ніхто не ловить?

Русев І.Т. Ні, звичайно.

Заморов В.В. Друга пропозиція, щоб ми несли, безпосередньо, відповідальність за цих рибаків. Я так розумію, на сьогоднішній день є промислове риболовство в парку? Можливо узгодити з ними якісь договори, щоб вони взяли ваших традиційних рибалок до себе?

Русєв І.Т. Тут є проблема. Проблема в тому, що усі рибакі повинні виходити до причалу, зважувати рибу і показувати нам. Який рибак, котрий живе тут близько біля лиману, захоче йти аж до причалу, щоб зважити свою рибу?

Голосували:

1 варіант: СХВАЛИТИ Проект «Правил традиційного рибальства» в НПП «Тузловські лимани», звернутися до Одеської ОДА та Одеської Облради, щодо підтримки пілотного проекту впровадження в межах НПП «Тузловські лимани» діяльності згідно правил традиційного рибальства.

За – 11

Проти – 0

Утримались - 2

По третьому питанню:

Слухали: Попову О.М., провідного наукового співробітника НПП «Тузловські лимани», к.б.н., щодо плану заходів з наукової та науково-технічної діяльності в НПП «Тузловські лимани» на 2016 рік.

Питання: Коморін В.М. Я прошу, оскільки деякі пункти ми ще не отримали, направити нам, щоб ми включили їх в роботу розвитку парку.

Попова О.М. Можливо, не слід приймати особливе рішення, що цей план потрібно передавати УкрНЦЕМ? Це ж просто робочі моменти.

Русєв І.Т. Так, думаю, не потрібно.

Голосували:

1. Погодити план заходів з наукової та науково-технічної діяльності національного природного парку “Тузловські лимани” на 2016 рік.

2. Погодити перелік посад науково-дослідного відділу національного природного парку “Тузловські лимани”, на яких можуть застосовуватися гнучкий режим робочого часу та дистанційний режим праці (начальник науково-дослідного відділу, провідний науковий співробітник, молодший науковий співробітник).

За - 13

Проти – 0

Утримались - 0

По четвертому питанню:

Слухали: Вихристюк І.М., заст. директора, головного природознавця НПП «Тузловські лимани», про продовження роботи по Договору з ДП «Інагро» щодо завершення Проекту землеустрою по відведенню земельних ділянок та проекту землеустрою з організації та встановлення меж території національного природного парку.

Питання: Попова О.М. Як ви вирішили питання з виділенням морської зони?

Відповідь: Вихристюк І.М. Нам сказали, що в минулому році це питання вже було врегульовано, і воно не стоїть зараз так гостро, так як ця територія іде без вилучення, там все вирішується простіше.

Питання: Корзюков А.І. Скажіть будь-ласка, землевпорядники установили номерні знаки?

Відповідь: Русев І.Т. Якщо з вилученням 2022 га, то так, вони установили. Акт прийому є про 150 межевих знаків, установлених в піску, із них 143 зникли. А на 27 575 га ще немає. З цими знаками проблема.

Хочу вас проінформувати, ми робимо нульовий кілометр в найближчий час, на законодавчому рівні. У нас буде геокадастр, там буде координатна система, і ми поставимо його на піщаній косі курорту Лебедівка. Звідти буде йти рахунок піщаної коси, тому що неможливо працювати так, без точного відліку. Зараз для кожного «0» км свій.

Голосували:

ПОНОВИТИ Договір з ДП «Інагро» щодо завершення Проекту землеустрою по відведенню земельних ділянок та проекту землеустрою з організації та встановлення меж території національного природного парку «Тузловські лимани».

За - 13

Проти – 0

Утримались – 0

Різне:

Слухали: Русев І.Т. Як ви пам'ятаєте, на минулому засіданні ми розглядали питання, щодо перспектив розведення устриць в акваторії НПП «Тузловські лимани». І ми з вами вирішили вивчити можливість розвитку їх марікультури в «Тузловських лиманах» до наступного засідання НТР. Також зробити гідрологічні та правові експертизи і направити запит в організації, які можуть для нас це зробити. Такі листи ми направили в чотири організації: Інститут морської біології, «Одеський Центр Південного науково-дослідного інституту морського рибного господарства та океанографії», університет ім. І.І. Мечнікова і УкрНЦЕМ. Інститут морської біології не відповів нам нічого.

біологічний факультет ОНУ, зокрема, Заморов В.В., відповів, що у них така сама думка, як у ПівденНІРО. А ось УкрНЦЕМ та ПівденНІРО надали нам свої висновки. Я вам не буду зачитувати, а просто доповім висновки: Розводити неаборигенних устриць в національному природному парку «Тузловські лимани» неприпустимо з різних точок зору, але, наприклад ПівденНІРО, пише, що в принципі можна розводити наші види молюсків, але слід врахувати спеціальні умови. В УкрНЦЕМ, приблизно, такий же висновок, і ще пишуть, що перспективним є вирощування аборигенних видів.

Також поступила заява від Матюшонка А.В., з проханням провести пілотний проект, поставити колектори, щоб вирощувати мідії.

Виступив: Матюшонок А.В. Ми просимо у вас дозвіл, в якості пілотного проекту, поставити мідійні колектори і спробувати розвести нашу чорноморську мідію.

Русев І.Т. До речі, за три місяці перебування в парку, я здобув таку собі візуальну інформацію. Я був здивований, що дуже багато раковин мідій, від самих мілких до самих великих, знаходяться саме на берегах лиманів. Можливо це пов'язано з тим, що рапан не заходить в лиман, і мідія там може спокійно розмножуватись.

Ви пропонуєте ж в лимані? В якому саме лимані?

Матюшонок А.В. В лимані Бурнас.

Курочкин С.Л. Відповідно до цих рекомендацій, сказано, що аборигенні види можна розводити, і не заборонено їх розводити. Тому, я думаю, раз немає від профільних організацій якоїсь заборони, то в якості пілотного проекту, під контролем наукової групи національного парку чи якоїсь організації, можна дозволити цим займатись.

Попова О.М. Потрібно принципіально погодитись, тому що це наші аборигенні і дуже важливі, в принципі, види. Але нам потрібно подивитись проект, більш детально розглянути це питання у подальшому. Щоб там нам показали, скільки території їм потрібно для цього і т.д.

Варигін О. Якого виду колектори ви збираєтесь поставити для розведення мідій?

Матюшонок А.В. Я не технолог, не можу відповісти вам на це питання. У нас є людина, яка в минулий раз приїжджала зі Львова, ось він вам зможе розповісти. У нього досвід 13 років.

Коморін В.М. Я думаю, що потрібно підтримати, але зверніть увагу на деякі особливості: по-перше, щоб цей проект здійснювався на території зони господарської діяльності, по-друге, щоб все проходило під наглядом НПП «Тузловські лимани».

Матюшонок А.В. Ми вже зробили маленьку пробу, і все пройшло дуже добре. Якщо, наприклад, в інших країнах в якусь пору вони входять в анабіоз, то тут вони себе дуже чудово почувають і навіть ростуть.

Голосували:

ПІДТРИМАТИ доцільність пілотного проекту по розведенню аборигенного виду молюсків, просити УкрНЦЕМ, ПівденНІРО, ІМБ НАН України проводити науковий моніторинг цього пілотного проекту, а замовнику представити в НПП «Тузовські лимани» проектну пропозицію через три місяці.

За – 13

Проти – 0

Утримались - 0

Голова науково-технічної ради,
д.б.н.

Секретар

